

วัดผล – ผลวัด

ปรามิทย สกุลใจตรง*

ใจรักต้องนั่งซีมั่งไปหมดทั้งที่เขাপฏิบัติหน้าที่
ในงานวัดผลของตน อย่างเคร่งครัด ยึดระเบียบวัดผล
ของกระทรวงศึกษาธิการ ตามที่ทางโรงเรียนส่งเขา
ไปอบรม เพราะบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งครู
ทะเบียนวัดผล ท่านผู้อำนวยการโรงเรียน เรียกเข้า
พบด้วยอารมณ์ที่ไม่พอใจ ต่อการที่ให้นักเรียนได้ผล
การเรียนเป็น "มส"

พอ. : คุณมีสิทธิอะไรให้นายศักดิ์ นายชัยณรงค์ ได้
"มส"

ใจรัก : ก็ตามระเบียบแล้ว นักเรียนที่มีเวลาต่ำกว่า
ร้อยละ 60 ของเวลาเรียนทั้งหมด ต้องได้รับผลการ
เรียนเป็น "มส" นี่ครับ

พอ. : คุณไปเอาระเบียบบ้านอนั้นมาจากไหน ไป
เอามาให้ผมดูหน่อยสิ

ใจรัก : ครับ

อีก 5 นาที ต่อมาใจรักก็กลับเข้ามาพบผู้อำนวยการพร้อมกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่า
ด้วยการวัดผลประเมินผล พ.ศ. 2521 พุทธศักราช
2529 เต็มใหม่สุด

ใจรัก : นี่ใจครับ

ท่านผู้อำนวยการหยิบระเบียบที่ใจรักส่งให้
ไปดูสักครู่ แล้วพูดด้วยน้ำเสียงที่ไม่พอใจ

พอ. : ผมว่าคุณจะหัวหมอเกินไปนะ คุณอย่าลืมนะ
ว่าโรงเรียนนี้ คนที่มีอำนาจสูงสุดคือผม ไม่ใช่คุณ ผม
ต่างหากที่จะชี้ขาดว่าเด็กคนไหนจะมีสิทธิหรือไม่สิทธิ
เข้าสอบ คุณเอาไ้ระเบียบนี้ไปดูให้ละเอียดใหม่นะ

ใจรัก : แต่ผมมิได้ ตัดสินให้ได้ผลการเรียน "มส"

นะครับ ผมเพียงแต่รายงานผ่านฝ่ายวิชาการมาให้
ท่านเป็นผู้พิจารณา

พอ. : เอาหละคุณออกไปได้แล้ว และทำรายงานขึ้น
มาใหม่ให้เด็กสองคนมีสิทธิเข้าสอบ

ใจรัก : แต่ท่านครับ ตามระเบียบก็ได้อธิบายถึง
การให้เด็กที่มีเวลาเรียนต่ำกว่าร้อยละ 60 ว่า มีเวลา
เรียนน้อยเกินไป ถึงให้เข้าสอบเขาก็ไม่สามารถสอบ
ผ่านได้

พอ. : คุณไม่ต้องมาซีแงะอะไร ผมสั่งอะไร คุณต้อง
ทำตาม

หลังจากนั้นใจรักต้องพบกับฝ่ายบริหาร ฟังฝ่ายวิชาการ
นายทะเบียนและท้ายสุดก็คือ หัวหน้าวัดผลซึ่งเขา
เองเคารพมาก เพราะเป็นหัวหน้างานของตนโดยตรง

วิชาการ : ผมว่าคุณใจรักคงจะยังไม่รู้อะไรมาก
เกี่ยวกับการปฏิบัติงานราชการนะ คุณต้องอย่าลืมนะว่า
ท่านผู้อำนวยการต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับงานของโรงเรียน
ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นงานธุรการ งานบริหารงานบุคคล
งานแนะแนว แล้วถึงงานวิชาการ ซึ่งผลจากการกระทำ
ของคนมันต้องส่งผลกระทบถึงผมด้วย เพราะงานวัด
ผลขึ้นอยู่กับงานวิชาการ คุณรายงานไปอย่างนั้น
ผมก็ต้องถูกตำด้วย นี่คุณใจรัก ผมนะทำงานกับท่าน
มานาน ผมรู้ดีว่าท่านเป็นคนอย่างไร ทางที่ดีคุณอย่า
ขัดใจท่านดีกว่า ผมเองจะได้ไม่ต้องเดือดร้อนไปด้วย
และคุณเองระวังจะไม่ผ่านทดลองปฏิบัติราชการ คุณ
เอากลับไปคิดให้ดี

ทักบัวรดผล : ไ้น้องพี่ว่าน้องต้องมองอะไรให้
กว้าง ๆ นะ ลองคิดว่าผู้ปกครองของเจ้าศักดิ์ กับ

* นิธิติปริญญาโท วิชาเอกการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

ผู้ปกครองของนายชัยณรงค์ เขาจะลองทํานผู้อํานวยการยังไ้ในเมื่อเขามาหาทํานด้วยตัวเองทั้งสองคน และที่จะตามมาก็คือใครจะเป็นคนเสริมเวลาเรียนให้กับไอ้เด็กสองคนนั้น

โจรรัก : แต่เจ้าของวิชาเขารายงานมาเองนะครับว่าเด็กสองคนนั้นไม่เข้าเรียนในวิชาของเขา นายศักดิ์มีเวลาเรียนเพียง 24 คาบ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ก็เพียงประมาณ 45-46 เปอร์เซ็นต์ ส่วนนายชัยณรงค์เข้าเรียนแค่ 16 คาบ ไม่ถึง 30 เปอร์เซ็นต์ของเวลาเรียนด้วยซ้ำไป

หม่อมบัวตผล : เออ น่าไม่ป็นไรให้มันเข้าสอบไปก็แล้วกัน ไม่จั้นเราเองนั้นแหละจะยุ่งยาก

โจรรัก : แล้วถ้าเกิดมันสอบไม่ผ่านล่ะครับ

หม่อมบัวตผล : ก็ให้มันซ่อมไป

โจรรัก : ผมว่าถึงซ่อมก็ไม่ผ่าน

หม่อมบัวตผล : มันก็ยังเหลือซ่อมครั้งที่สองได้ไ้

โจรรัก : แล้วถ้าเกิดมันยังไม่ผ่านล่ะครับ

หม่อมบัวตผล : ยังไ้มันก็ต้องซ่อมให้ผ่านเพราะมันอยู่ ม.6 แล้ว น้องจะเอามันไ้ทำอะไร อย่าตัดอนาคตเด็กมันเลย แทนที่มันจะได้ไปทํางาน หรือไปเรียนต่อ

โจรรัก : พี่ ผมว่าไอ้ทํางานนะ พอไ้ไหวครับ แต่เรียนต่อเนี่ยยากครับ เพราะพี่คุณะ ไอ้ที่มันได้หนึ่งทุกวิชานั้นส่วนใหญ่หลังจากซ่อมนะครับ ขนาควิชาพลศึกษา มันยังไ้ 0 เลยครับ

หม่อมบัวตผล : เอาหละไ้น้อง แล้วสักวันเ็งจะรู้แล้วก็มองอะไรกว้างกว่านี้ะอย่าทําดัวเ็งเกินไป มันหักง่ายเพราะเรายังต้องให้เขาเซ็นเรื่องพันทลงให้ทําดัวเหมือนต้นอ้อนั้นแหละคืที่สุด ลมมาทางไหนมันก็ลู่ไปทางนั้น เเคียวก็ลู่ขึ้นลมาไ้ใหม่ แต่ต้นไม้เ็งๆ ถ้าหักแล้วนานนะกว่าจะขึ้นมาไ้สูงเท่าเดิมอีก

โจรรักต้องผินใจ ให้เด็กสองคนเข้าสอบปลายภาคไ้ ทั้ง ๆ ที่ขัดแย้งกับจิตใจตัวเองเป็นที่สุด เขาฝึกถึงคำพูดของทํานผู้อํานวยการวันแรกที่เขามารายงานตัวว่าจะให้เขาทํางานคํานที่เขายบมาโดยตรง ไม่ต้องไปยุ่งกับงานทะเบียนซึ่งผู้บรรจุคํานห้ส่วนมากจะต้องทํางานทะเบียน แต่เขาไ้ทําคะเพาะงานคํานวัดผลอย่างเคียว "คุณจะได้แสดงฝีมือไ้ไ้คํานเต็ม

ที่ ขอให้คุณตั้งใจทํางานอย่างจริงจังก็แล้วกัน"

หลังจากการสอบวันแรกผ่านไป โจรรักถอนหายใจเอือกใหญ่ที่การสอบลุล่วงไปไ้ 1 วัน แต่ขณะที่โจรรักกำลังหลับตาปล่อยความเครียดให้ค่อย ๆ คลายลงเสียงอาจารย์กรรมการ ก็ดังเข้าหู แต่ฟังคํานเียงไม่ค่อยจะรึนหู หรือเป็นมิตรเหมือนก่อนเลย

นรรธมิตร : นีคุณโจรรัก ไ้ไ้ไปที่คุณแจกให้ครูเขาไปกรอกเกี่ยวกับเวลาเรียนของนักเรียนนั้นนะนะ ต่อไปคุณไม่ต้องแจกไปอีกหรอก เพราะฉันรึก็เขาเขียนไ้ไ้ไม่ต้องรายงานชะคิกว่า เพราะยังไ้ ๆ เด็กก็ต้องเข้าสอบกันหมดทุกคนอีกหน่อยก็ทํานแบบรําคํานแห่งชะเลยคิมัย เด็กไม่จําเป็นต้องมาเรียนก็ไ้ช่วยพ่อแม่เลี้ยงควายสบายใจกว่า ดีจั้นว่าคุณน่าจะส่งข้อสอบไปให้มันสอบที่บ้านด้วยนะ พอดตรวจเสร็จก็ส่ง รบ.ไปให้มันด้วยเลย มีนําสะ คนอื่นเขาถึงไม่รายงานเด็ก "มส" คงเป็นเพราะอย่างนี้มั้ง ครูเขาถึงไม่ส่งใบรายงาน อยู่เฉย ๆ คิกว่า

โจรรักนั่งเียบไม่พูดอะไร เพราะถึงพูดไปก็ไม่มีอะไรคิขึ้น ไ้ไ้ให้อาจารย์กรรมการ แกไ้ระบายอารมณ์เป็นคําคตอบแทนการเขียนรายงาน "มส" คิกว่า **นรรธมิตร :** แล้วคุณนิกเหรอว่าไอ้เด็กที่เข้าเรียน 16 คาบ 20 คาบ จะสอบไ้คิคะแนนเท่ากับคนที่เรียน 50 กว่าคาบ ขนาคมาเรียนทุกวันยังไม่ค่อยจะสอบผ่านเลย แล้วนับประสาอะไรไ้ไอ้เด็กเวอร์สองคนนั้นจะสอบผ่าน แล้วพอสอบไม่ผ่านก็เคือครอนขึ้นอีก ต้องเสียเวลามาจั้นสอนซ่อมเสริมให้มันอีก แทนที่ปีคเทอมจะได้ไปไหน ๆ นีคุณเตรียมหาคนสอนซ่อมเสริมแทนจั้นด้วยก็แล้วกัน จั้นจะไปเียยญาติที่เียงใหม่ไม่ต้องจิคจั้นสอนนะ

โจรรักไ้แต่จั้นจั้น ฟังอาจารย์กรรมการระบายอารมณ์แค่น ให้สาแถ้ใจที่ไ้ไ้แะเวียนมาหาถึงห้องทํางาน แล้วก็ตอบเสียงแห้ง ๆ ว่า "ครับ ผมขอโทษครับ"

ผลการสอบเป็นไปตามคาคหมายทั้งนายศักดิ์และนายชัยณรงค์ ทําคะแนนไม่ผ่านแทบทุกจุดประสงค์ เพราะเด็กทั้งสองนอกจากจะไม่คุดําราลแล้ว ยังไม่ตั้งใจทําคสอบอีกด้วยซ้ำไป กระคาคทคที่แจกให้ มีแต่

รูปภาพ ข้อความพรรณนาถึงคนรักบางคำไม่น่าเชื่อว่าเป็นนักเรียนที่มีการศึกษาถึงระดับชั้น ม.๖ เขียนเพราะมันยิ่งกว่าพวกกรรมกรที่ไม่มีการศึกษา ไม่มีทางระบายออกในเรื่องของอารมณ์ แม้กระทั่งการชอมครั้งที่ 1 ผ่านไป ทั้งนายศักดิ์ และนายชัยณรงค์ ก็ยังต้องทำคำร้องขอสอบแก้ตัวอีกเป็นครั้งที่ 2 ด้วยความเป็นครูของใจรักจึงเรียกเด็กทั้งสองเข้ามา หวังที่จะอบรมให้เป็นเด็กดี จบมัธยมศึกษาตอนปลาย ออกไปสู่วิถีใหม่ที่สดใส เพราะใจรักเองเชื่อว่ามาจากครอบครัวที่พร้อมเท่าใด ใจรักเคยถูกผู้ใหญ่ข้างบ้านถามอย่างงง ๆ ว่า "เอ็งเป็นคนมาได้อย่างนี้จะโอ้ใจ" ผู้คนแถวระแวกบ้านใกล้เคียงต่างพากันสาปแช่งอิศนาระอาใจต่อพฤติกรรมของเขา ดังนั้นเด็กสองคนใจรักจึงอยากจะทำให้ได้ดี มีอนาคตอันสดใส

ใจรัก : เป็นไงเธอสองคน เอ้านั่งก่อนสิ นายศักดิ์ ครูว่าเธอไปค่ายหมากฝรั่งออกก่อนไป

แทนที่นายศักดิ์จะถูกขึ้นไปค่ายหมากฝรั่งในปากออก เขากลับคายออกใส่มือแล้วโยนไปถึงขยะที่อยู่หน้าห้อง ที่เลวร้ายไปกว่านั้นก็คือหมากฝรั่งไม่ลงถึงขยะ

ใจรักสูทหนักใจทำเป็นไม่สนใจ ผินยิ้มพร้อมกับพูดว่า "ทำไมทำสอบชอมได้คะแนนต่ำกว่าสอบปกติอีกล่ะ ศักดิ์ ฮี" แต่ไม่มีคำตอบ

ใจรัก : เอาอย่างนี้นะเธอมีโอกาสสอบแก้ตัวได้อีกครั้งนึง เพราะฉะนั้นเธอต้องสอบให้ผ่าน ถ้าสอบครั้งนี้ไม่ผ่านเธอจะต้องเรียนซ้ำ ขยันดูหนังสือกันหน่อยนะ เธอดูหนังสือตอนนี้จะสบายตอนที่ไปสอบแข่งขันกับเขา เพราะจะได้ไม่ต้องดูมาก ตั้งใจหน่อยนะ หวังว่าเธอคงเข้าใจที่ครูพูดนะ" เด็กทั้งสองมองหน้าครูใจรักอย่างเบื่อหน่ายพร้อมกับตอบอย่างเสียไม่ได้ "ครับ"

"เอาล่ะไปดูหนังสือเถอะ ครูไม่รับกว่นเวลาเธอมากหรอก"

ใจรักรีบมาดูแลคะแนนของเด็กสองคนทันทีที่อาจารย์บุญส่งตรวจ กรอกคะแนนเสร็จ

ใจรัก : อะไรกันนี่ เขายังสอบไม่ผ่านอีกเทร

บุญส่ง : ให้มันสอบอีก 10 ครั้งก็ไม่ผ่านหรอก

ใจรัก : ทำไมละครับ

บุญส่ง : ผมว่าแค่มันอ่านโจทย์อย่างเดียวมันยังต้องใช้เวลามากกว่านี้อีก อะไรกัน ผมแจกข้อสอบให้มันแป๊บเดียวมันส่งกันแล้ว บางจุดประสงค์มันทำคะแนนได้น้อยกว่า สอบปกติซะอีก แล้วอย่างนี้สอบอีก 10 ครั้ง อาจารย์ว่ามันจะผ่านมั๊ยละครับ

วิชากร : นี่คุณใจรัก ผมว่าคุณดูแลคะแนนของเด็กสองคนใหม่นะ ผมว่าคุณน่าจะดูนโยบายของโรงเรียนบ้างนะ โรงเรียนเราไม่ต้องการให้นักเรียนสอบไม่ผ่านนะ แล้วอีกอย่าง ผู้ปกครองเด็กสองคน เขาก็มาหาท่านผู้อำนวยการเมื่อวานนี้แล้วว่านายศักดิ์ จะไปเรียนต่อที่วิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพฯ อาแกฝากฝังไว้เรียบร้อยแล้ว ส่วนนายชัยณรงค์ พ่อเขาก็จะฝากให้ทำงานกับบริษัทของญาติเขาแล้ว คุณคิดดูถ้าเด็กไม่จบ อะไรจะเกิดขึ้น

ใจรัก : แต่แก้ทำไม่ได้เลยนะครับ

วิชากร : คุณก็ทำให้มันได้สิ

ใจรัก : ผมทำไม่ได้ครับ เจ้าของวิชาเขาทำมา เขาก็รู้ว่าเด็กไม่ผ่าน แต่ผลประกาศว่าเด็กผ่าน ผมก็ถูกค่าตายนะสิครับ

วิชากร : ไม่เป็นไรคุณ ทำไม่ได้ ผม ทำเอง แล้วต่อไปนี่ คุณไม่ต้องทำนะ

ต่อจากนั้นงานด้านวัดผลก็ถูกครูที่บรรจุใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่ ใจรักถูกปลดโดยบรรยาย จากตำแหน่งเจ้าหน้าที่วัดผลของโรงเรียน งานใหม่ที่ได้รับก็คืองานธุรการ วันๆ คอยเดินหนังสือให้อาจารย์ผู้สอนรับทราบ และเสียงที่มักจะแว่วเข้าหูใจรักบ่อย ๆ ก็คือ

"แหม รู้แบบนี้ไปเรียนวัดผลดีกว่าสบายดี เดินไปเดินมา"

"ใช่ นึกว่างานวัดผลหนัก ก็แค่ถือแฟ้มให้คนนั่นที คนนี่ที"

ใจรักก็อยู่เสมอว่าเขาจะทำหน้าที่ให้ดีที่สุด แอบนึกสงสารครูบรรจุใหม่ ที่ไฟแรง ตั้งหน้าตั้งตาทำงาน โดยไม่ดูทิศทางลม แล้วก็แอบเปรยออกมา "ระวังจะเหมือนพี่นะน้อง"